

Broj 102. veljača, 2014.

GLASNIK

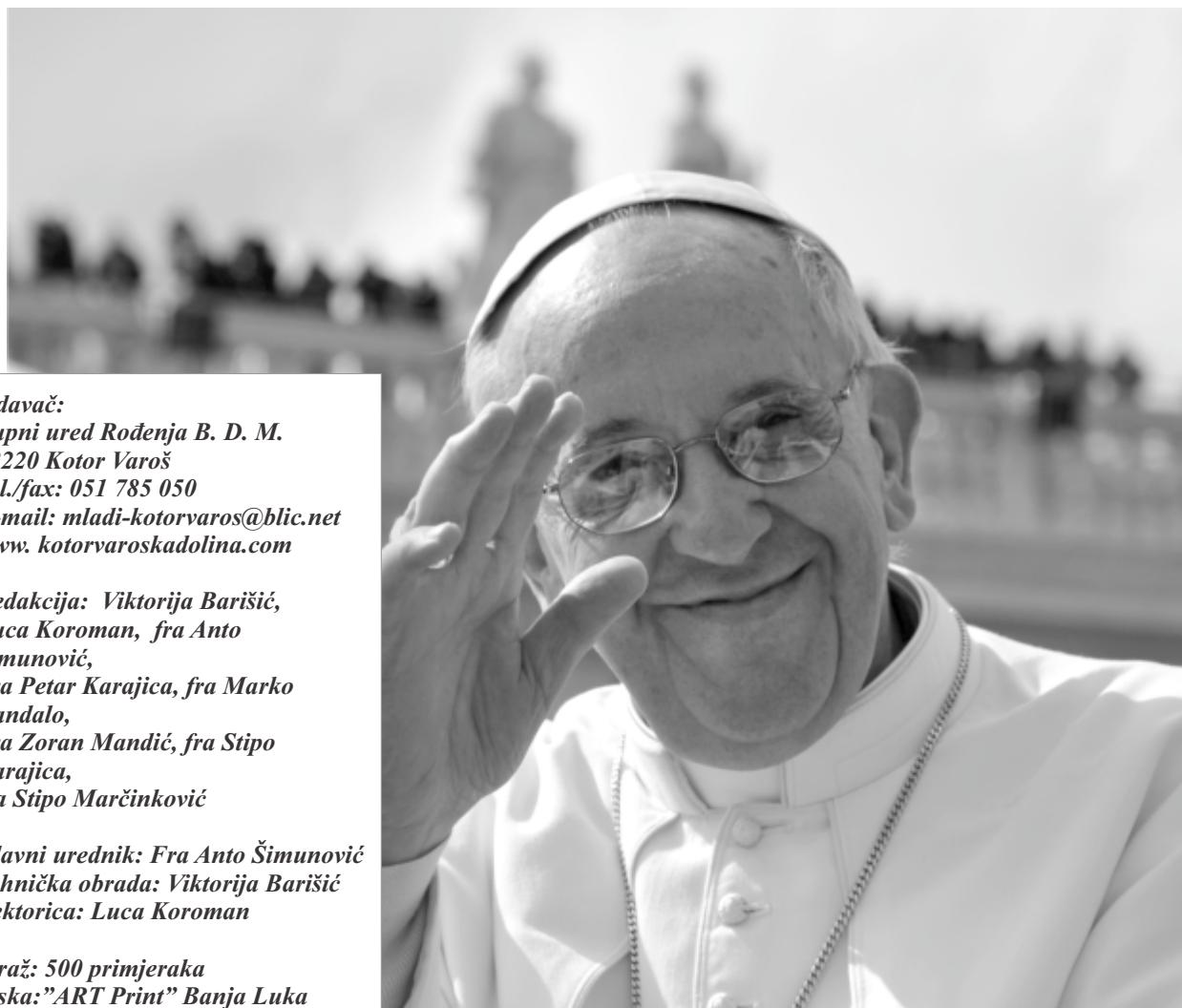
KOTORVAROŠKOG KRAJA

Rekao je za siromašne:

“Mnogim ljudima danas nedostaje nade. Nameću im se komplicirana pitanja koja se u zbunjujućem svijetu čine još hitnijima i često nisu sigurni gdje se obratiti za odgovor. Vide siromaštvo i nepravdu i žele naći rješenja. Ipak, ako odbijemo dijeliti što imamo, s gladnima i siromašnima, činimo od svojeg imetka lažnog boga. Koliko glasova u našem materijalističkom društvu nam govori da je sreća u skupljanju što više imetka i luksuza! Ali to znači stvoriti od imetka lažnog boga. Umjesto da donosi život, donosi smrt.”

Papa Franjo

Izdavač:

Župni ured Rođenja B. D. M.
78220 Kotor Varoš
Tel./fax: 051 785 050
E-mail: mladi-kotorvaros@blic.net
www.kotorvaroskadolina.com

Redakcija: Viktorija Barišić,
Luca Koroman, fra Anto
Šimunović,
fra Petar Karajica, fra Marko
Bandalo,
fra Zoran Mandić, fra Stipo
Karajica,
fra Stipo Marčinković

Glavni urednik: Fra Anto Šimunović
Tehnička obrada: Viktorija Barišić
Lektorica: Luca Koroman

Tiraž: 500 primjeraka
Tiska: "ART Print" Banja Luka
Časopis izlazi dvomjesečno
Primjerak besplatan

piše fra Anto Šimunović

Advent

Vrijeme od četiri nedjelje prije Božića kršćani nazivaju Došašćem ili Adventom. To je svojevrsno vrijeme priprema za proslavu svetkovine Kristova rođenja – Božića. Vrijeme Došašća obilježeno je radosnom nadom. To je vrijeme radosnog iščekivanja. Liturgijski, podijeljeno je u dva dijela. U prvom, do 16. prosinca Božja riječ nas upućuje na onaj konačni, drugi Kristov dolazak koji se ima dogoditi u budućnosti a od 17. prosinca naglasak je na samom događaju Kristovog rođenja koje se dogodilo i koje slavimo i Božićem dostojno obilježavamo.

Zato, u došašću pripremamo i svoju dušu za susret s Bogom ali i samome našem okolišu dajemo vanjski pečat proslave. Jedan dio obilježavanja došašća kod našega hrvatskoga naroda su mise zornice, koje počinju oko 6.00 ujutro. Također svoje bogoštovne prostore ali i kuće ukrašavamo adventskim vijencem čiju srž čine četiri svijeće, za svaku nedjelju po jedna.

U našem Kotor Varošu ove godine imali smo mise zornice na dva mjesta kroz cijelo vrijeme došašća - u župnoj crkvi i crkvi sv. Leopolda. I ovo Došašće obilježile su i humanitarne akcije. Mladi iz Welsa i drugih krajeva prikupili su sredstva i obdarili stare i bolesne. Žene iz naše župe ispekale su kolače i prodale ih na četvrtu nedjelju došašća i tako priskrbile 483 KM za potrebe župnoga Kruha sv. Ante. Kotorvaroški Hrvati iz Koruške (Klagenfurt i Villach) na zabavi 16. studenoga 2013. prikupili su za istu svrhu 610 eura i 100 kuna. Naši župljani prikupili su u adventskoj akciji priglavke i darovali ih središnjici Caritasa naše banjolučke Biskupije a Pekara Tradicija - Borka i Dragan

Juričević darovali su kolače za Caritasov starački dom i patronažnu službu Banjaluke. Također na treću nedjelju došašća prikupili smo priloge za Caritas. Vjerujem da je bilo i pojedinačnih nezapisanih akcija koje su sigurno zabilježene kod Gospodina. Svima koji su, u Došašću učinili nešto dobro, Božić je bio ljepši i radosniji.

Božić

Kada je na Sv. Katu počeo padati snijeg nekako smo potajno željeli da ostane do Božića. I ostao je. Iako ga je vjetar i toplije vrijeme otopilo sa izloženih brda ipak ga je bilo toliko da smo imali koliko-toliko bijeli Božić. Nakon, vjerujem, uspješnog vremena došašća, u kojem smo spremali i sebe i svoj okoliš za proslavu Božića, radosno smo proslavili svetkovinu

Kristova rođenja. Dok su uglavnom žene uredile našu župnu kuću, mladi su, uglavnom muški, očistili i spremili crkvu za proslavu Božića. Glavni za borove bio je Igor Mandušić, za jaslvice Igor Verić sa svojim bratom Petrom i ostalim ukućanima a tu je i na jednoj i na drugoj strani bio Goran Antunović kao i fra Marko.

Uz lijepo i vedro vrijeme sve je lijepo zasjalo na misi polnočki i sjalo je kroz cijelo Božićno vrijeme. Nakon polnočke je bio veličanstveni vatromet koji je svojim bojama i gromoglasnošću želio svima obznani radosnu vijest o Kristovu rođenju. Poslije vatrometa i kratkoga osvježjenja i zakuske „misari“ su se razišli svojim kućama. Uz redovite darovatelje koji su nam svojim darom pomogli uz ovaj Božić, ovdje ću spomenuti Luciju Furjanić r. Topalović sa darom iz Australije, SIM Tehniku s darom od 1000 KM kao i Ivana Šimunovića Cvička koji je uradio nove presvlake za sve klupe u crkvi sv. Leopolda (500 eura).

Prikazanje Gospodinovo - Svijećnica

Svetkovina Prikazanja Gospodnjega, uz svetkovinu Blagovijesti, po svome sadržaju pripada božićnim svetkovinama izvan božićnog liturgijskog ciklusa. Također, prije je naglasak bio na Marijanskoj obilježbi ove svetkovine, međutim ona spada u Gospodnje svetkovine. Naglasak je na Isusu koji prvi put pohodi Hram i prikazuje se Bogu kao sredstvo spasenja svijeta. On je ono svjetlo koje raspršuje tamu neznanja i nesigurnosti. S njime počinje novi život. Zato Crkva u ovoj svetkovini slavi Dan života kao neizrecivoga Božjega dara i poziva sve koji mogu da taj dar uzdržavaju. Također, ova svetkovina je i Dan Bogu posvećena života ili dan redovništva. Kao što je Isusov život Bogu posvećen tako i redovnici svoj život posvećuju i predaju u službu Bogu, Crkvi i svijetu.

Tako smo i mi u našoj župi proslavili ovu svetkovinu Prikazanja Gospodnjega u hramu pučkom Misom u 11.00 sati. Na početku Mise posvetili smo svijeće kao znak Krista – Svjetla svijeta. Molili smo u svetoj Misi da naš život bude

osvijetljen Kristom i tako i drugima pokazuje put spasenja.

Također smo molili da nam Bog dadne snage za uzdržavanje dara života kao i za one koji su se kroz redovnički život Bogu posvetili da odole iskušenjima ovoga svijeta i ispune svoje životno poslanje. Također smo na Misi pročitali i poruku našega biskupa fra Marka Semrena uz Dan života. Biskup fra Marko je naglasio da je brak i obitelj najnormalnije i najsigurnije mjesto posredovanja i uzdržavanja toga velikoga božjega dara, dara života i da su sve strukture, crkvene i društvene (državne) pozvane da podupru brak i obitelj jer bez čvrste i zdrave obitelji nema zdrave ni Crkve ni države.

Blagoslov kuća

Uz proslavu Božića u crkvi na svetim misama, u našem narodu je i božićni blagoslov kuća i obitelji dio božićnoga događanja. Svi koje smo pohodili s radošću su nas primili i s nama molili. Također su nas i lijepo obdarili, pa na tome iskreno zahvaljujemo. U župi Kotor Varoš obišli smo 158 kuća s oko 400 članova od kojih je stalnih na području župe 228. Također, statistika župe nije ohrabrujuća. Imali smo 5 krštenja, dva vjenčanja i 14 sprovoda, međutim, bilo je i „gorih“ godina. Još ako smo svjesni da je Bog gospodar naše povijesti, pomoć u sadašnjosti i jamac budućnosti onda ne trebamo biti egzistencijalno zabrinuti, jer s Njim sve možemo.

U župi Vrbanjci obišli smo 23 kuće sa 36 članova a od toga 11 djece a od kojih 8-ero djece stalno živi u župi.

U župama Vrbanjci krštenja i vjenčanja nije bilo a bilo je 6 sprovoda.

U župi Sokoline blagoslovili smo jednu kuću sa dva člana.

Sveti Blaž

Sveti Blaž bio je jedan od brojnih mučenika prvih stoljeća kršćanstva. Potjecao je iz grada Sebaste u Armeniji a već od ranog djetinjstva i mladosti opredijelio se za Krista. Bio je za ono doba veoma obrazovan čovjek i vršio je službu liječnika radosno pomažući siromasima. Pomagao im je ne samo kao liječnik, već je još više kao kršćanin u njima gledao i susretao samoga Krista. Svojim držanjem i dobročinstvima postao je u gradu veoma popularna i draga osoba. A kako je tada Božji narod birao biskupa, to su po biskupovoj smrti na njegovo mjesto izabrali Blaža. Za vrijeme cara Licinija buknuo je na istoku opet strašan progon kršćana a prvi su na udaru

bili pastiri. Blaž je svoje vjernike bodrio da ustraju u vjeri. Na nagovor svećenika i vjernika Blaž se skloni pred neprijateljima ali ipak bude uhićen. Bio je mučen kako bi ga prisilili na otpad. Sveti biskup hrabro je podnio sve muke i nije se dao ničim zastrašiti. Krvnik mu je godine 317. odrubio glavu. Ta glava kao dragocjena relikvija godine 972. dospije u Dubrovnik. Grad ga izabra za svog zaštitnika i već 1000 i više godina stoji pod njegovom zaštitom. Na blagdan ovoga sveca po svim crkvama dijeli se blagoslov grla, a po zagovoru sv. Blaža, biskupa i mučenika. Ovaj se blagoslov temelji na prastarjoj predaji po kojoj je sv. Blaž svojim

blagoslovom spasio dječaka kome je u grlu zapela riblja kost.

Tako smo i mi u našoj crkvi imali obred «grličanja» a po našem običaju blagoslovili smo i plodove (šećer, jabuke, slanina, kukuruz i dr.) da bismo se njime mogli poslužiti i uz zagovor sv. Blaža dobiti pomoć i za sebe kao i za svoje blago, njive i sve ono čime se služimo u svome životu.

fra Anto Šimunović

Šezdeset godina bračne sreće Ljubice i Marka Grgića

To je brak

„Mladenci“ su se zahvalili dragoj rodbini i prijateljima koji su ih došli pozdraviti, a Ljubica je rekla: „Djeco draga, život u braku nije lak, mogla sam ga sto puta ostaviti, ali nisam, ... to je brak“

Da je bračna sreća nebeski dar već 60 godina zorno potvrđuju Ljubica i Marko Grgić iz kotorvaroškog Novog Sela. Oni su, naime, prvog studenog 2013. godine na svetkovinu Svih svetih proslavili 60. godišnjicu braka. Ovaj dijamanti bračni jubilej su „mladenci“ proslavili na sv. misi zajedno sa svojom djecom te stotinjak rođaka, unučadi i prauučadi, na mjesnom groblju Novo Selo – Šibovi.

Ljubica i Marko su se vjenčali, 20. rujna 1953. godine upravo na istom groblju, kada je bio blagoslov i zahvala za plodove zemlje. Ljubica je tada imala 19, a Marko 18 godina, a djed Ivo je bio tek izišao iz dugogodišnjeg zatvora i dočekao sinovu svadbu.

Skupa u sreći i nesreći

U pravom su smislu riječi svojim životom Ljubica i Marko posvjedočili i Andrićevu misao da „...ništa ljude ne vezuje tako kao zajednički i sretno proživljena nesreća“. A bilo je u njihovom životu i sreća i nesreća, ali sve su zajedno prošli.

Najradosniji su bili kada su stjecali djecu: Tojina 1954, Katu 1958, Iliju 1960, i najtužniji kada su jedno dijete nakon poroda izgubili. Poslije su njihova djeca stekla djecu: Iliju, Ivu, Marka, Ljubicu, Jelenu, Anđelku, Anju, Ivu, Dragana, Marka, pa njihovi unuci stekli djecu: Mateu, Tomislava, Marka, Jakova, Gabrijelu i Tiju. U sreći djece, nigdje kraja nije bilo ni njihovoj sreći. I tako su „mladenci“ ne samo dočekali svoju djecu i djecu svoje djece, nego i unučad svoje djece.

Škola altruizma

Danas su kćer i sinovi, unuci i prauunci rasuti po Hrvatskoj i

Švicarskoj, ali na taj dan su gotovo svi bili tu. Bio je to lijep i sunčan dan. Na sv. misi Ljubica i Marko su, pred rođakom don Slavom Grgićem, izmijenili i svoje ženidbene zavjete, ali u izmijenjenom obliku, jer su im prstenje u ovom slučaju predali sin Ilija, majci, a kćer Kate tati uz riječi: „Mama/Tata, primi ovaj prsten u znak mamine/tatine ljubavi i vjernosti, u ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen. Na kraju mise Ljubica i Marko su se zahvalili rodbini i prijateljima koji su ih došli pozdraviti, a Ljubica je rekla i ovo „Djeco draga, život u braku nije lak, mogla sam ga sto puta ostaviti, ali nisam, ... to je brak“, potvrdivši da je bračna veza, ustvari, visoka škola altruizma koju je Ljubica sa svojim Markom dobro utvrdila.

Nakon mise uslijedio je ručak u hotelu u Kotor Varošu za koji su se pobrinula njihova djeca, a veliki broj prisutnih je pokazao koliko im znače Ljubica i Marko.

Vlč. Slavo Grgić

Kotor Varoš kroz povijest

Da bismo izbjegli suvišno pitanje poslužit ćemo se sljedećim skraćenicama za pojedina sela (mjest): Baščina (Baš), Bilice (Bil), Čepak (Čep), Dabovci (Dab), Duratovci (Dur), Jakotina (Jak), Kotor (Ko), Kotorišće (Kot), Kotor Varoš (KV), Novo Selo (NS), Orahova (Or), Plitska (Pl), Podbrđe (Pod), Postolje (Post), Rujevica (Ruj), Slatina (Sl), Srednje Brdo (SB), Šibovi (Šib), Viševce (Viš), Vrbanjci (Vrb) Zabrdje (Zab) i Zagrade (Zag).

PREZIME	SELA KROZ POV.	SELA 1968.
Ceburić	Jak	
Čakarić		Vrb
Čakarić-Brnjić	Or	Or
Čeliković	Čep	Vrb Čep
Čolić	Post.Ruj.Vrb	Pl.Post.Ruj.Vrb.
Čombić	Dur.Ruj	
Čulinović	Or	Or
Čorić	SB	SB
Čosić	Zab	
Čurčić	Jak	
Čurić	Ruj	Bil
Čuro	Bil	
Davidović	Bil.Šib	Baš.Bil.Pod.Šib.
Djaković	Pl	
Djaković-Šimić	Pl	
Domić	Sok	
Dorić	Sok	
Draguljić	Or	Čep.Or.Viš.Vrb
Dražetić	Bil	
Dujman	Or	Or.Post
Dujmanović	Or	
Džomba	Čep.NS,Ruj.Šib.Vrb.	Dur.NS,Vrb
Džombić	Čep.Jak.Post	
Đaković		Pl
Franić	Čep.Dur.Kot.Vrb	Baš.Si
Franković	Baš.Or.Ruj.	
Franjić	Ruj.Vrb	Baš
Garčić		
Gavrnić		
Gavranović	Bil	
Gliunchuch	Bil	
Glavaš	Kot	
Gombić	Ruj	
Gorgić	Bil	
Grgić	Bil.Čep.Jak.NS, Or.Sk.Viš.,	Baš.Čep.Jak.Kot.KV, NS.Pl, Pod, Post, Ruj, Sl, Sok, Zab

PREZIME	SELA KROZ POV.	SELA 1968.
Grgić-Kovačević		
Grgić-Landeka		
Idžotić		KV
Iđanović		Or
Iličić		Viš
Ilić	Čep	
Ilić-Kurjanić	Viš	
Ilinčić		Dur
Ivanović	Jak.Or.	Or
Ivić	Bil. Or. Pl	Pl
Jadić	Kot	
Jakičević	Pl	Kot.Or.
Jakić	Sok.	
Jakovičević	Bil.Pl	
Jakovljević	Bil.Viš.	Čep.Viš
Jaranović	Čep.	
Jekić	Post	Post
Jeličić	Čep.Ko	Čep
Jelušić		Bašć.Bil.KV.Sl

Priroda i umjetnost su dvije sestre

U našoj kotorvaroškoj župi djelovali su svećenici što su, uz svećeničko zvanje, ostavili trag u umjetnosti i nekoj drugoj oblasti. Spominjemo samo neke. Fra Grgo Kotromanović (1787.-1864. bio je samouki kipar. Fra Jakov Baltić (1813.-1887.), istaknuti intelektualac koji je ostavio u rukopisu neobjavljena djela, a u mladim danima je, s prijateljima htio organizirati ustanak protiv Osmanske vlasti. Danas možemo čitati njegov „Godišnjak od događaja i promine vremena u Bosni 1754-1882“. Fra Antun Knežević (1834.-1889.) je za života objavio neka svoja djela i surađivao u časopisima. Umro je tijekom mise koju je govorio na groblju u Čepku 22.9.1889. gdje je i sahranjen. Posmrtni ostatci su mu kasnije preneseni u Jajce. Fra Vladimir Dolić (1853.-1942.) se bavio liječenjem, pa naš fra Jozo Markušić (1853.-1942.), pjesnik. U K. Varošu je kratko vrijeme djelovao i naš suvremenik slikar i akademik fra Petar Perica Vidić. Rođen u Sarajevu na Bistriku, gdje i sada živi u Franjevačkom samostanu sv. Ante Padovanskoga. Povodom 50. obljetnice ređenja za svećenika (14.7.1963.) razgovarali smo s fra Pericom o životu, posebice svećeničkom i umjetničkom.

Ove godine ste obilježili 50. obljetnica Vašega ređenja za svećenika. Sjećate li se tih davnih prvih svećeničkih dana?

Bilo nas je dvanaest i zaređeni smo na Plehanu. Svi smo ustrajali u svom pozivu. Četvorica su nam umrla i nadam se da su iz neba pratili naše zlatomisničko slavlje. Teologiju sam završio 1964. Upravi Provincije je bila poznata moja ljubav i naklonost za likovnu umjetnost. U sjemeništu sam oslikavao zidne novine, a za vrijeme studija teologije glasilo Provincije „Bosna Srebrena“. Imali su namjeru poslati me van zemlje na studij umjetnosti. Međutim, prije odlaska na studij trebao sam godinu dana pastoralno djelovati. Postavljen sam za kapelana u samostanu i župi Kreševo.

Mlad i pun zanosa, s velikom ljubavlju započeo sam svoj pastoralni rad. Radio sam s mladima, naročito s ministrantima. Stariji fratri su mi bili uzor. Uklopio sam se u samostansku zajednicu i priželjkivao da u njoj ostanem što dulje.

Ali dolazi premještaj?

Međutim, čovjek snuje, a Bog određuje. Ovdje Bog preko uprave Provincije. Krajem listopada dolazi dekret u kojem piše da sam premješten za kapelana u Kotor

Varoš. Premještaj - kao grom iz vedra neba. Ne zna se tko je žalosniji: ja zbog premještaja ili tmurna priroda zbog svakodnevnih kiša i poplava. Ipak mala utjeha, jer je župnik u Kotor Varošu moj dragi fra Branko Neimarović.

Nakon nekoliko dana sve moje stvari (odjeća i obuća), osim nešto knjiga, strpao sam u dva kufera. Od gvardijana, dobrog i plemenitoga fra Čede Čondrića (bio župnik u K. Varošu 1952.-1962.), dobio sam novac za autobus i vlak te s tugom u duši, s dva kufera u rukama napuštam kreševski samostan, koji sam volio kao svoju dušu. Jednim autobusom putujem

do Kiseljaka, a drugim do Visokog. U Visokom ulazim u vlak i putujem prema Banjoj Luci. Iz Banje Luke ima autobus za Kotor Varoš.

Putovanje je bilo zanimljivo?

Nebo tmurno. Kiša i dalje pada. Ja u vlaku. Približava se B. Luka. U daljini se vide upaljena svjetla. Spremam se za izlazak. Vlak se zaustavlja. Izlazi kondukter i glasno izgovara „Banja Luka – Predgrađe“. Ja stojim k'o kip. Kiša pada, a ja razmišljam: Banja Luka – Predgrađe, poslije toga je sigurno grad Banja Luka. Ja trebam izići u Banjoj Luci. Vlak kreće. Vozi brzo i u daljini nestaju gradska svjetla.

U tom nailazi konduktar i ja ga pitam kada ćemo stići u grad. On odgovara: „E, moj družo, ne idemo mi u grad. Nema stajanja do Prijedora“. Nakon jednog sata stižemo u Prijedor. Silazim s vlaka sa svojim prtljagom. Pokunjen, umoran, gladan i žedan čekam vlak iz Zagreba za Sarajevo preko B. Luke. Tim vlakom stižem u Banju Luku – Predgrađe u devet sati uvečer.

Kiša i dalje pada. U rukama imam dva kufera. Nemam kišobran, a i da ga imam nemam tri ruke. Pitam jednog čovjeka gdje je crkva na Petričevcu. On mi pokaza rukom i veli: preći ćete preko stočne pijace i nabasati gore. Nema rasvjete. Bauljam u tom pravcu, preko prljave pijace. Napokon ugledam tornjeve crkve. Sav prljav i pokis'o zvonim na vrata. Izlazi jedan fratar (fra Roko) i čudi se nenadanom došljaku. Tu me fratri lijepo prime. Prenoćim i sutra s kuferima pješice do autobusne stanice.

Došli ste u mali gradić, a veliku župu (oko pet tisuća vjernika) Kakve su Vaše kotor-

varoške uspomene?

Stižem u Kotor Varoš. Lijepo me dočeka moj župnik fra Branko (Neimarevic). Prvo mi pokazao kuću. Dao mi sobu koja će služiti kao radna, primaća, spavaća s kupatilom: bokal i lavor s vodom. Ukupno oko desetak m². Idem i do crkve: mala, skromna ali simpatična crkva. Sreća je da i u kući i u crkvi ima struje. U prizemlju kuće je mala soba za vjeronauk. Već sutradan počinje upoznavanje sa svijetom, posebno djecom. Od toga dana, pa kroz sav boravak u toj župi, prožimala me istinska ljubav prema tom dobrom i plemenitom svijetu. Svijet siromašan. Na prste se moglo prebrojiti koji su zaposleni. Po selima nigdje nema struje, a u gradu – čaršiji ima je. Tu je svega nekoliko katoličkih obitelji, asfaltirana samo „glavna“ ulica. Jesen je. Kiše padaju i jedina moguća obuća su gumene čizme.

Koliko sam lijepih i sretnih trenutaka doživio kroz ovih devet mjeseci! I danas ih se rado

sjećam. Kako svećenik ne bi bio radostan kada dođe na župu i zatekne svega dvadesetak djece što dolaze na vjeronauk, a nakon nekoliko mjeseci ih je oko tristo i oko dvadesetak ministranata. Ili, radosti: treba ići opremiti bolesnika. Uvijek pješice: po kiši, blatu, snijegu i svakom nevremenu. Što udaljenije selo to veća radost. Uskočio bih u čizme, napunio džepove habita bombonima, uzeo Presveto i po više kilometara do bolesnika. Na povratku od bolesnika navratio bih u 10-15 kuća, naročito tamo gdje ima starijih i djece, koju bih pozvao na vjeronauk, a usput bih ih počastio bombonima. Kakao sam osjećao u duši zadovoljstvo!

U Kotor Varošu sam djelovao kao kapelan u razdoblju od listopada 1964. do lipnja 1965.

Je li bilo neobičnih doživljaja?

Evo jedan zanimljiv predbožićni događaj. U vrijeme Došašća ispovijedanje započinje u pet, a zornica je u šest sati. Pošto po kućama nije bilo struje, a svega nekoliko je bilo zaposleno, svijet je išao spavati rano uvečer oko sedam – osam sati, pa bi rano ustajali, posebice u Došašću. Nekoliko dana pred Božić probudi me neki žamor ispod moga prozora oko tri i pol sata. Otvorim prozor i pitam tko je to. „Pa, mi smo fra Perice došli na ispovijed, a crkva je još zatvorena.“ Zna li koliko je sada sati, pitam. „Sad će pet“, odgovoriše. „Ma kakav pet, tek je tri i pol“. Pomislim: pustit ću ih u kuću - u vjeronaučnu dvoranu da se malo ugriju, pa ćemo oko pet u crkvu. Bos u papučama, na pidžamu navučem habit, s ključevima od kuće i crkve izidem k njima, desetak ih. Malo se našalimo.

Netko spomenu ispovijed. Odlučih: ispovjedit ću ih odmah, pa ćemo se vratiti u kuću da se oni malo zagriju, a ja spremim za ispovijedanje u pet sati. Crkva je udaljena četrdesetak metara od kuće. Iako je bio visok snijeg, srećom bila je prtina do crkve. Otključam crkvu, upalim svjetlo, sjednem u ispovjedaonicu ispovjedim njih deset, povirim ima ih još, povirim kasnije sada ih je još više. Nastavim ispovijedati i više ne provirujem. Župnik počinje misu zornicu u šest sati. Oko sedam završi zornica i ja ispovijedanje. Bos u papučama po snijegu vraćam se u kuću dršćem od studeni, ali sam u duši miran i sretan.

Ovaj i drugi lijepi susreti i doživljaji duboko su mi se urezali u dušu. Uživao sam radeći s ministrantima, djecom, mladima i starima, tim skromnim poštenim i dobrim vjericima.

Opet stiže dekret?

Koncem lipnja 1965. oproštaj od Kotorvarošana. Žalostan i radostan: žalostan što napuštam župu i drage Kotorvarošane, a radostan jer idem van na studij umjetnosti – ljubav koju sam gajio uz svećenički poziv od svoga djetinjstva. Nedjelja je. Župnik ima pučku misu. Ja se našalim pa kažem: pošto odlazim zamoli, u moje ime, oproštaj od puka. I, fra Branko kako je bio simpatičan i šaljiv reče: odlazi fra Perica i moli oproštenje puka. Neke bake i djedovi nisu dobro čuli pa odgovore „Bog mu i duša, Bog mu oprostio grijeh“. Jedna baka i zaplače jer je mislila da sam umro.

Vraćam se u Sarajevo. Uprava Provincije odredi da idem u München na studij umjetnosti. Zatražim putovnicu od ondašnjih vlasti. Nakon nekoliko mjeseci dobijem odbijenicu. Nisam „podo-ban“.

Kako ste kao „nepodoban“ 1965. ponovno student – sada umjetnosti. Kako ste stigli na studij i gdje ste studirali slikarstvo?

Umjesto u München odlazim u Ljubljanu kod prof. Stane Kregara. Crtam, vježbam iz dana u dan, satima i satima. Spremam se za prijamni na akademiji. Konačno dobivam putovnicu, ali kao državljanin Republike Slovenije. Upišujem likovnu akademiju u Beču. Profesori su zadovoljni mojim radom, a ja sam sretan što polako ostvarujem željeni cilj: bit ću i ja umjetnik, ta moja djetinja želja, već je stvarnost.

Zašto su krajolici – priroda na većini Vaših slika?

Zašto najviše slikam prirodu? Uvjeren sam da je u prirodi ljepota koja je neiscrpna i univerzalna. Priroda je za mene izvor plemenitosti, sklada, blagodati svake vrste. Kako mogu odbiti punu ruku kojom me dočekuje kud god se okrenem? Priroda je, za mene, sama po sebi umjetničko djelo. A, umjetnost je mosti između neba i zemlje. Diže nas iznad zemaljske stvarnosti u predjele božanskoga, gdje je sve, uzeto od te stvarnosti, nekako ljepše, podnošljivije, trajnije. Slikajući prirodu u njoj pronalazim stvarnost upravo s tim odlikama i ni u jednoj od njih nema zla. Sve teže prema dobru i sve govore o njemu kao o nečemu što je jače od zla. To stanje isijavaju i moji krajolici i moje mrtve (tihe) prirode. U njih je utkana i ona veličanstvena Pjesma stvorova sv. Franje, koja govori o prirodi kao o nečemu što je savršeno, samim svojim duhom neponovljivo.

Jednom ste rekli „Priroda i umjetnost su dvije sestre“. Jesu li umjetnost i svećeništvo sestra i brat? Kako to dvoje funkcionira u jednom, u fra Perici Vidiću, koji je ostvario dječji san?

Biti svećenik i slikar istovremeno, za mene i danas ima jedno značenje: prvo i drugo se ostvaruje u duhovnoj kategoriji. Oboje se temelje na vjeri. Iz nje crpe svoju snagu, na njoj grade ljubav. Ni svećenikom, ni slikarom ne može se biti bez ljubavi koju napaja vjera.

Što reći na kraju?

Ponavljam: priroda i umjetnost su dvije sestre, koje je Bog darovao čovjeku da bi mu uljepšao život na zemlji.

*Razgovarala:
Luca Koroman*

Priredio: mons. Ivica Božinović

Banjalučki trapisti (15)

Prošle godine navršilo se 140 godina od dolaska prvih trapista u Delibašino selo kod Banje Luke i 100 godina od smrti osnivača samostana Marija Zvijezda oca Franza Pfannera. Ove obljetnice povod su da se opet progovori o njima i njihovim velikim zaslugama za sveukupni razvoj Banje Luke i njezina kraja. Nažalost, riječ je o zaslugama koje su proteklih desetljeća premalo vrednovane i zaboravljene.

Umjesto Dominika opat postaje Bonaventura Drugi

Opat Dominik vrijedno je radio tijekom svoje opatske službe na proširivanju i održavanju samostanskog imanja. Održavao je šume na taj način da je još 1894. godine podigao rasadnik crnogorice, iz kojeg se redovito vršilo pošumljavanje. Pošumljavao je pojedine parcele i bjelogoricom. Osim već ranije spomenutoga, sagradio je 1898. tvornicu boja sa bojadi-saonicom i praonicom. Podigao je tvornicu makarona, sapuna, soda-vode i bezalkoholnih pića. Silos za pšenicu sagradio je 1901. godine. Da bi u samostanskim radionicama imao dovoljno visokokvalificiranih majstora, tijekom svoje službe poslao ih je više od 150 na razne specijalizacije u München. Oni su dalje prenosili svoje znanje mladima koje su poučavali.

U njegovo vrijeme, prije Prvog svjetskog rata, samostan Marija Zvijezda sa svojim filijalama imao je čak 260 redovnika.

Opat Dominik Assfalg

Zatvaranje samostana u Zemunik

Uspio je tijekom rata održati Mariju Zvijezdu na nogama, ali ne i filijalu u Zemunik kod Zadra. Naime, do rata samostan i sirotište u Zemunik su se dobro razvijali i činilo se da im predstoji dobra budućnost. No, rat je ostavio takve posljedice koje su onemogućile dalji rad filijale, i starješinstvo reda odlučilo ju je zatvoriti. O. Otto Johle, prior, umro je 19. ožujka (marta) 1919., a ostali redovnici vratili su se 1920. godine u Mariju Zvijezdu.

Bilo je i drugih neuspjelih pokušaja. Jedan od tih je i nakana osnivanja samostana 1902. godine u jednoj njemačkoj koloniji u Oceaniji. Na inicijativu tamošnjeg biskupa dvojica trapista otputovala su tamo, ali samo se jedan vratio. Drugi, br. Aloys Bley je ubijen 1904. godine prigodom jednog napada urođenika.

Kupio je i cistercitski samostan Himerode u Njemačkoj, ali to se pokazalo kao promašaj.

Nakon dugog i izuzetno plodnog rada, pritisnut, između ostalog, i prigovorima zbog kupovine samostana u Njemačkoj, a ne htijući biti smetnja daljem razvoju samostana, opat Dominik odlučio se odreći službe opata. Svoju odluku obrazložio je svojim slabim zdravstvenim stanjem i starošću. Dana 4. lipnja (juna) 1920. odrekao se službe i ostatak života proživio kao običan redovnik. Kao opat vodio je Mariju Zvijezdu 27 godina. Ostavio ju je u cvjetajućem stanju i mogla je kročiti naprijed. U vrijeme njegova povlačenja samostan je imao 152 redovnika.

Opat Dominik umro je, nakon duge i teške bolesti, 27. siječnja (januara) 1922. godine i pokopan je

na samostanskom groblju 31. siječnja (januara). Na njegovoj smrtovnici bilo je napisano i ovo: "Pokojnik je bio opatom 27 godina, te se je prije dvije godine zahvalio radi starosti i slabosti. Svojim djelovanjem stekao je mnogo zasluga za samostan, dom naučnika i sirotište. Bio je otac siromaha, udovica i sirota. Podupirao je mnoge đake na srednjim i višim školama. Mnogo je pridonio za gradnju novih katoličkih crkava po Bosni, a siromašnima je darivao potrebne crkvene stvari. Uopće je njegova darežljivost poznata daleko preko granica samostanske okoline.»

Opat Bonaventura Drugi

Odricanjem od službe opata Dominika, zajednica je ostala bez poglavara i trebalo je da izabere novog opata. Dana 29. srpnja (jula) 1920. godine trapisti su izabrali novog opata u osobi svoga člana o. Bonaventure Diamanta. Opat Bonaventura Drugi bio je treći opat opatije Marija Zvijezda.

Opat Bonaventura Drugi rođen je 9. studenoga (novembra) 1884. godine u mjestu Biberach kod Tubingena u Njemačkoj. Na krštenju je dobio ime Gregor. U rodnom mjestu završio je osnovnu školu. Po svršetku realke u Biberachu odlučio je postati trgovac. Čuvši za samostan trapista u dalekoj Bosni, promijenio je odluku i 1902. godine došao u Mariju Zvijezdu. Bilo mu je tada 18 godina. U trapistički novicijjat stupio je 17. ožujka (marta) i dobio je ime Bonaventura. Nakon dvije godine novicijata položio je u kolovozu (augustu) 1904. godine prve, privremene redovničke zavjete. Poglavari su uočili njegovu izvanrednu inteligenciju i odlučili su ga poslati u

Rim na dalju izobrazbu. Na rimskim učilištima boravio je šest godina. Usavršio je francuski i talijanski jezik. Za svećenika je zaređen 25. prosinca (decembra) 1912. godine i prvu svetu misu slavio je u rimskim katakombama. Tijekom školskih praznika redovito se vraćao u Mariju Zvijezdu, gdje je pomagao upravi samostana. Kao zamjenik poglavara tijekom Prvog svjetskog rata stekao je iskustvo predvođenja i upravljanja. Opat Bonaventura Drugi imao je tek 36 godina kada je izabran za ovu službu.

Novi opat za nova vremena

Kroničar sirotišta ovako opisuje atmosferu prije i za vrijeme njegova izbora: "Pitanje koga će Providnost odrediti za njegovog nasljednika, pritiskalo je dušu svih redovnika. Ko će moći voditi dalje djelo što ga je opat Dominik uz velike žrtve podigao i usavršio? Sa lica redovnika odrazivala se ozbiljnost i odavala neku nutarnju napetost. Ne potraja to dugo, jer brzo nađe i 27. srpnja (jula) 1920, određeni dan za izbor, i iz izborničke žare iziđe ime Bonaventura Diamant. Odmah se razgali sva ozbiljnost sa zabrinutih lica, jer Marija Zvijezda dobi izvanredno sposobnog poglavara, te samostan može pouzdano gledati u budućnost, jer njime upravlja čvrsta i spretna ruka. Nade, koje su redovnici u njega polagali, poznajući njegove sposobnosti, obistinile su se, jer je kao upravitelj samostana u najkritičnije doba, za svjetskog rata i svršetka istog, prebrodio sretno sve poteškoće i dokazao, da je dorastao povjerenju mu zadaći".

Uz izbor novog opata vezana je i ova zanimljivost o kojoj piše A. Vlašićak: "Staraca ima mnogo. To je svaki gost odmah opazio. Prije su svi nosili bradu i brkove. Godine 1920. nastala je u tom promjena. Već prije su se dogovorili da će se brijati, ali nijesu to htjeli izvršiti dok je bio opatom otac Dominik. Uoči izbora

novoga opata dali su se obrijati svi mlađi i dobar dio starijih. Kad su se sastali u koru onako obrijani, mnogi se nijesu mogli prepoznati, pa nije čudo što su se tim ozbiljnim, pobožnim ljudima usnice razvukle na smijeh. Ipak ima ih još priličan broj među starijima, koji nose bradu i brkove. U manastiru ima par staraca, koji su ovamo došli za turskog 'vakta'".

Novi opat dobro je poznao situaciju i probleme svoga samostana jer je već niz godina bio član njegove uprave. Shvaćao je također da su nastala i nova vremena. Želio je prije svega odvojiti život redovnika u samostanu od njegova gospodarstva. Vidio je da Mariji Zvijezdi nedostaje i "samostanska tišina", a koju nije bilo moguće imati uz toliki broj djece koja su živjela u krugu samostana. To je uviđao i bivši opat Dominik i zato je sagradio novo sirotište izvan samostana. No, ono je bilo zauzeto, tj. u njemu je i dalje radila Ortopedija (druga po redu). A priliv, odnosno molbe za primitak novih pitomaca u sirotište bile su i dalje brojne.

Pisanje jednog od ravnatelja sirotišta

"Već u svibnju (maju) zaluta na stol ravnateljve pisarne po koja molba za primljenje novoga pitomca. Tijekom lipnja (juna) naraste hrpa tih molbi do ugledne visine. Ali vrhunac sezone za molbenice je u srpnju (julu) i kolovozu (augustu). Tu već nema dana da ne bi listonoša pokucao na ravnateljeva vrata... Bilo je tu molbi, ne samo iz Bosne i Hercegovine, nego i iz Hrvatske, iz Slavonije, iz Dalmacije. A znala su i braća Slovenci za trapisko sirotište. Štoviše, našlo se i po koje takvo pismo iz susjedne Srbije... U nekih su molbenica ispisana rukom i birokratske fraze odavale da im je sastavljač bio koji službeno uljudni kancelarijski pisar. Za dobar bakšiš učinio je taj gospodin uslugu kojemu nepismenu seljaku, željnu da trapisti

i od njegova sina učine 'gospodina'... Mnoge su potekle iz pisarne naših dobrih 'ujaka' ili barem nosile njihovu preporuku... Samo se po sebi razumije da je svaki od tih brojnih molitelja nestrpljivo čekao na odgovor i na povoljno rješenje svoje molbe. Ama meni nije moglo nikako u glavu gdje da sada odjednom smjestim 120 dječaka ondje gdje ih je do sada bilo samo 40! Toliki je naime redovito bio broj ispražnjenih mjesta na koncu godine... Dobro mi je zbog toga došao stav iz zavodskih statuta, koji glasi ovako: 'U prvom se redu primaju u sirotište djeca koja su ostala bez oba roditelja, onda djeca koja su izgubila jednoga roditelja, a ako još ostane praznih mjesta, mogu se primiti i djeca kojim su oba roditelja živa, ali im je kršćanski odgoj ugrožen radi materijalnih ili moralnih prilika u kojima se nalaze.' Pomoću toga ključa izabrao sam iz one hrpe molbenica 40 i zapisao djecu na ime kojih je molba glasila na poseban tabak da su primljena. Kod ostalih molbi zabilježio sam u zapisniku 'negative' tj. ne može se primiti... Znao sam, istina, da će se moći i tome izboru prigovoriti, kao što se može prigovarati svakomu ljudskom djelu. Jer, važući onako iz daljine potrebe molitelja i okolnosti u kojima se nalaze njihovi šticenici, prema podacima, sadržanim u molbenicama, mogao je moj sud i ne odgovarati istinskom stanju stvari. No s druge strane svjedočila mi je moja savjest da sam taj izbor činio kako sam bolje znao i mogao... Primakao se zadnji dan kolovoza (augusta) kada je bio red da dođu primljene novajlije. Meni je bilo zasukati rukave za novi rad..."

Nastavit će se...

Svetište sv. Ive u Podmilačju

Petnaest godina uređivanja i izgradnje u ratu uništenog svetišta

Nova crkva i župni dvor.

IV.1. Interpretacija arhitekturne koncepcije i kompozicije.

Što je zapravo ljepota u arhitekturi? Njezinu zakonitost je za sva vremena jasno i koncizno definirao Leone Battista Alberti, renesansni arhitekt, slikar, teoretičar (remek djelo je njegovih Deset knjiga o arhitekturi), pisac, muzičar, dakle „uomo universale“: „Ljepota arhitekture je u takvoj suglasnosti i sukladnosti dijelova, da nije moguće ništa dodavati i ništa oduzeti“.

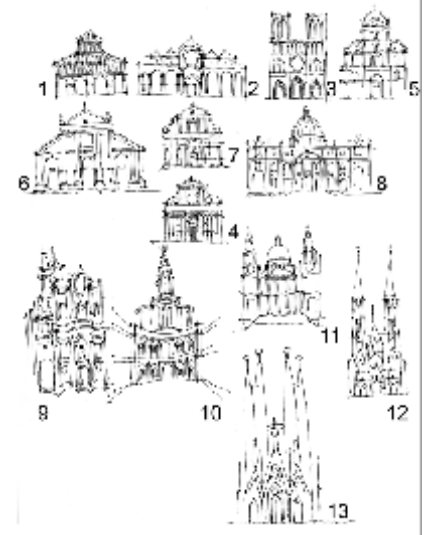
Stoga sam uvjeren, da je potrebno svaku arhitekturu promatrati u obrnutom pravcu kao što je izgrađena. Ne dakle od u dubinu zemlje ukopanih temelja i drugih konstrukcija koje se penju prema gore. Nego s gornje strane; tako kako se ona otvara i iskazuje prema nebu.

U produžetku potrebno je arhitekturni objekt smanjiti koliko je to uopće moguće. Smanjiti do onog

stanja kada se ispisuje kao znak. Zamislite kako divni znakovi su tako smanjena Atinska akropola ili bazilika sv. Petra u Rimu zajedno s trgov i Berninijevim kolonadama. Ili ovako smanjeni planovi rimskih baroknih remekdjela, crkava S. Carlo alle quattro fontane, S. Ivo della Sapienza ili Sta. Agnese.

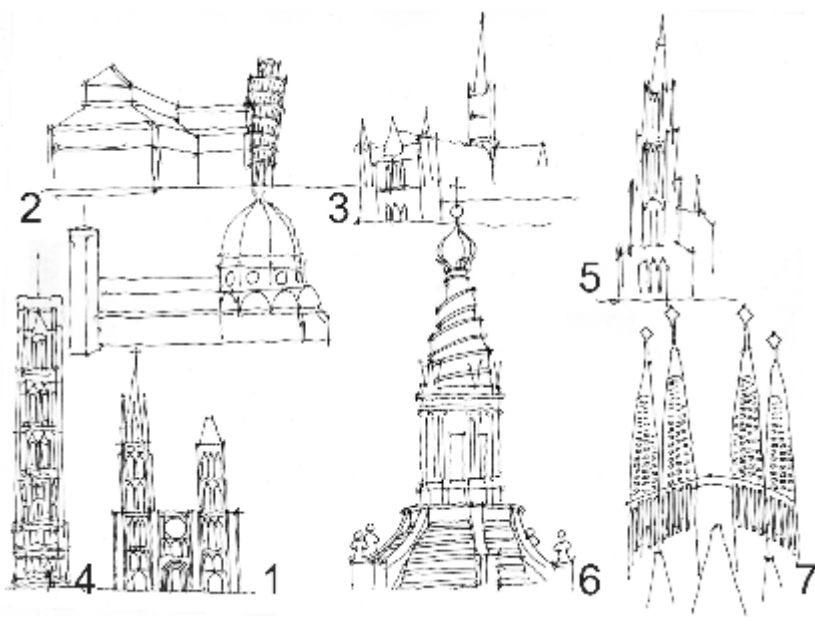
Tek kada smo preispitali i shvatili bit neke arhitekture transponirane u zapis znaka možemo se vratiti u njezino veliko mjerilo analizirajući sastavne dijelove, njihove odnose i produžiti dalje sve do zadnjeg detalja. Tek ćemo tako shvatiti da zadnji detalj priča ponešto o cjelini arhitekture zgrade. I obrnuto da su u cjelini već sakriveni tretmani pojedinačnih i karakterističnih detalja.

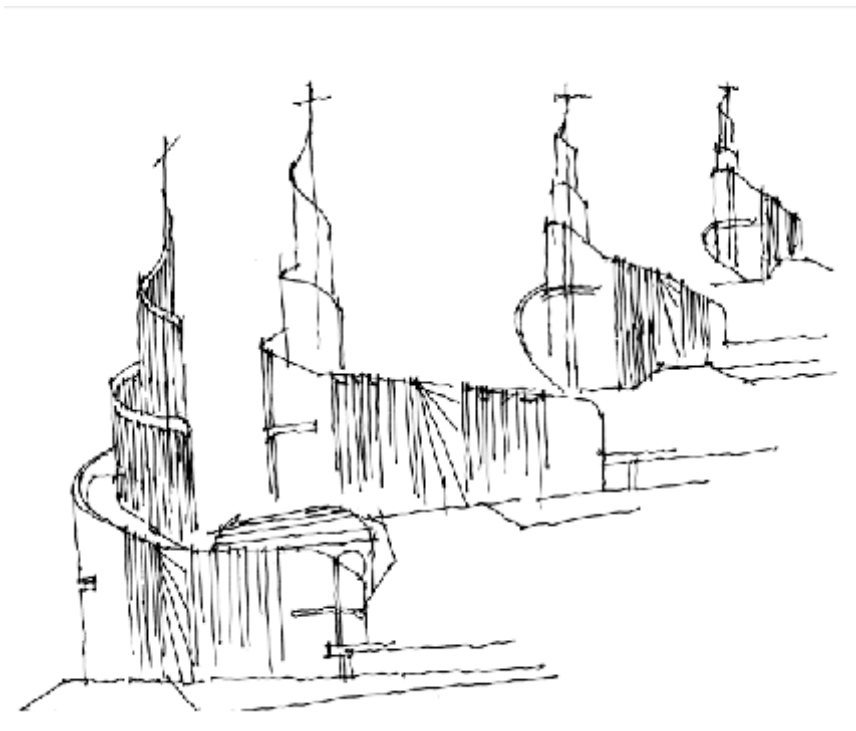
Poznati teoretičar, analitičar te erudit povijesti umjetnosti prof. dr. Nace Šumi zapisao je da je uvjet svake zrele i značajne arhitekture, pored ostalog ili čak ispred sveg ostalog, jedna reprezentativna fasada. Tu duboku, veliku mudrost

možemo pratiti sve od davnih egipatskih hramova preko antiknog ideala arhitekturne ljepote nadalje kroz čitavu povijest europske sakralne arhitekture sve do današnjeg ali bezuvjetno također i budućeg shvaćanja arhitekturne prezence značajnih i kapitalnih objekata te istovremeno naglašenoj javnoj namjeni i duhovnosti posvećenih građevina.

Ugrađenost u brdo nove crkve sv. Ive već sama određuje, čak dariva tu reprezentativnu fasadu. Dakle fasadu koja se otvara, razdvaja prema dolini svetišta i koja istovremeno zatvara, zaslanja, grli otvor produbljenja u brdo. Liniju, pravac te reprezentativne fasade određuje pravac drevnog kamenog zida ispovjedaonica koji se iz dubine, iz pozadine doline svetišta proteže prema njezinom ušću, gdje prelazi u strmu padinu pored njezina portalnog ulaska. Tako određeni pravac reprezentativne fasade potvrđuje, naglašuje polazni filozofski i etički stav apsolutnog i bezuvjetnog očuvanja doline svetišta te stoga obveznog i logičnog pomicanja nove građevine u pozadinu doline svetišta, u dubinu brda koje određuje, oblikuje njezinu sjevernu stranu.

Reprezentativna fasada nove crkve točno u liniji ruba doline svetišta ipak nije samo kulisa, samo fragmentna epizoda drevnog kamenog zida ispovjedaonica. Naprotiv reprezentativna fasada nove crkve s jedne i druge strane meko prelazi u kružni motiv koji se utapa u kosinu brda. Prelazi dakle u početak i završetak koji naglašuju njezinu organsku ugrađenost u dubinu pećina na sjevernoj strani doline svetišta.

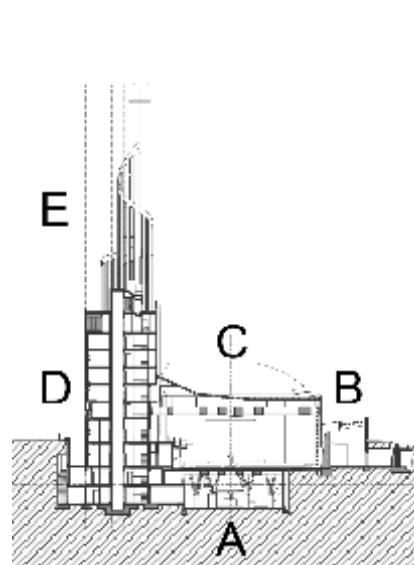
Napon uzdizanja kojeg uvodi kosi vijenac glavne, reprezentativne fasade crkve kulminira u strmo podignutoj, iskošenoj fasadi župnog dvora. Toj uspinjućoj spirali lučnog plašta pune fasade odgovaraju transparentne spirale zvonika, koje se naglašeno dižu prema nebu. Okretanje i uspinjanje naglašuju sve uže lamele te sve veća kosina vijenca koji na završetku uzdizanja prelazi u vertikalnu visoko podignuta križa. Dojam pune fasade koja se kao silueta davnih, drevnih brodova postupno uzdiže prema Vrbasu i ulasku u dolinu svetišta pojačavaju lučne ljske njezina početka i završetka. Fasada kapele počinje

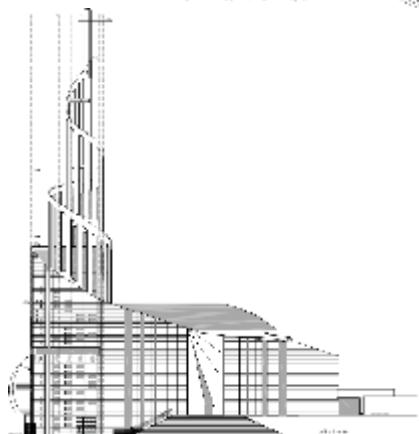
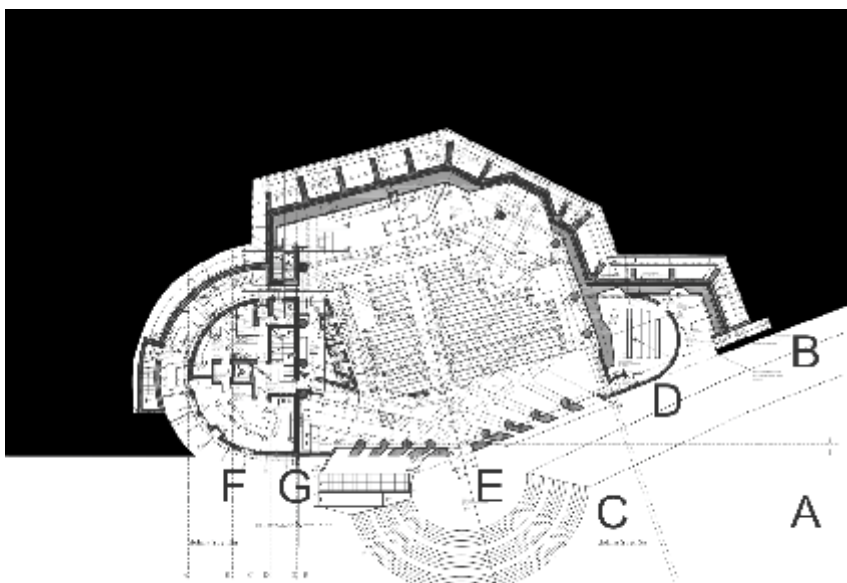
usponom iz pozadine, iz podnožja brda. Da bi ostao doživljaj početka fasadnog motiva čist i uvjerljiv lučna je fasadna ljska kapele u cjelini nedirnuta i zatvorena. Jedini motiv u toj naglašenoj lučnoj plohi bijelog vidljivog betona su uske trake u fasadu usječenog križa. Tom, istočnom završetku ili bolje početku glavne, reprezentativne fasade nove sakralne građevine odgovara njegov zapadni završetak - fasada župnog dvora.

Geometrijski kapeli podjednako određenu ljsku polukruga naglašava maksimalni napon, kojeg uvodi spuštanje lučne fasade kapele i završava uspon uzdizanja fasade župnog dvora. I ta fasadna ljska želi biti čista i što više prepoznatljiva. Ali to zbog sasvim različitog sadržajnog profila kapele i župne kuće nije lako postići. Konkretno rješenje stoga pretvara nužno potrebne prozore prostorija župnog dvora u jednoobrazni raster, u jednoobrazni uzorak malih otvora koji su slobodno raspoređeni po fasadnoj plohi da bi što je moguće više očuvali njezinu integralnost, njezinu doživljajnu

čistost. Križu, usječenom u fasadu kapele sada odgovara križ u fasadi župnog dvora. Njegova visoko podignuta fasada omogućuje zaista monumentalno znamenje križa koje pozdravlja dolazeće vjernike i hodočasnike te posjetitelje svetišta sv. Ive u Podmilačju. Istovremeno snažni i naglašeni motiv križa dodatno stvara kompaktnost i fluidnost pune fasade pomičući raster, mrežu malih otvora u drugi, neznajni i podređeni plan doživljavanja cjeline.

Središnji, centralni dio tripartitne / trodijelne glavne, reprezentativne, prema dolini svetišta okrenute fasade je pročelje nove crkve. U njemu pune lučne plohe kapele na jednoj i župnog dvora na drugoj strani prelaze u suzdržani ritam vertikalnih platna, lamela te zastakljenih međuprostora. Ritam vertikala, koji može podsjetiti također na čuvenu strukturu fasada gotске sakralne arhitekture, postupno se zgušnjava prema sredini fasade nove crkve, prema njezinom glavnom ulazu. Bijele su betonske lamele daleko ispred ploha tamnog stakla što daje idealni kontrast te vizualnu i simboličnu povezanost s uspinjućim lamelama spiralnog zvonika.

Posebnu pažnju zaslužuje ali i izaziva centralno postavljene motiv glavnog ulaza u novu crkvu. Taj motiv je koncentrirana, sažeta poruka arhitekture nove crkve. Istovremeno je u oblicima portala do kraja izražena bit njezine koncepcije. Koncepcije ambijenta novog svetišta u kojem se prežimaju čovjekov rad i bliska čistoća prirode. Dakle izražaj kontrapunkta zgrade i pećine u koju je ona ugrađena. Okvir ulaza naglašavaju tri padajuće razine fasadnih platna, koje simboliziraju u arhitektonskom jeziku čistih geometrijskih formi interpretirane slojeve pećine. Oni nas pozivaju u dubinu, u visoki trokutni prolaz koji nastaje ispod padajućih platna pećine. Visoko podignuto eliptično vanjsko stubište dodaje glavnom ulazu

svečanost i naglašenu značajnost koju dopunjuje simbolika ulaznog platoa na razini te vizavi platoa stare povijesne crkvice sv. Ive. Vjernike na visoko uzdignutom platou glavnog ulaza obogaćuje otvoreni i izazovni pogled na čitavu dolinu svetišta, na relikviju stare crkve te na široki pejzaž obale Vrbasa koja na završetku prelazi u dramatičnu siluetu pećina na ulazu u kanjon.

Bočne strane te pozadinu nove sakralne građevine određuje fenomen ugrađenosti u brdo. Bočnu i zadnju stranu župnog dvora prati uski, također lučni međuprostor koji ga odvaja od njegove pozadine. U njoj su sporedne prostorije kakve omogućuje ispuna iskopa u brdu. Na krovu pozadine je neprimjetno u cjelini rekonstruirana zelena ploha brda. Ugrađenost u brdo posebni je motiv istočne, prema završetku doline svetišta okrenute fasade crkve. Staklena traka koja odvaja završni zid brda te fasadni zid crkve i kapele simbolična je linija koja daje autonomnost i samostalnost kako brdu tako i novoj sakralnoj građevini. Izuzetnu značajnost te staklene trake simboličnog razdvajanja dodatno ističe kontinuirani obilazak kapele i crkve. Obilazak koji je pomaknut na stranu brda kako bi, s

pravom distancom i poštovanjem, pratio vanjsku konturu nedodirljive sakralne građevine. Uspon obilaska kojeg određuje kosina brda dodatno naglašava velika staklena rozeta, simbolična veza između vani i unutra te istovremeno nagovještava dubinu ugrađenosti crkve u brdo povezujući njezin strop s talnom kosinom strme padine. U unutrašnjosti je staklena traka - kontinuirani svjetlarnik koji istovremeno naglašava ugrađenost nove crkve u brdo ali ističe i njezinu odvojenost i čistoću oivičenu svjetlosnim paspartuom tj. naglašenim razdvajanjem zgrade i brda odnosno arhitekture i amorfности divlje, sirove prirode. Kontinuirani svjetlarnik, koji se uspinje na brdo na završetku prelazi u staklenu ljusku iznad prezbiterija. To je, završni konačni te naglašeni motiv odvajanja građenog od prirodnog - crkve od brda, logično simbolična oaza najsvetijeg dakle prezbiterija i oltara nove crkve. Od staklene ljuske koja se penje do visine brda redaju se zelene terase pozadine crkve. Te vidljive, zelenilom obrubljene terase istovremeno predstavljaju sanaciju iskopa u brdu te prijelaz u kompaktni teren brda. Terasa su vezane na stare šetnice koje nude hodočasnici odmor i druženje u gajevima oko doline svetišta.

Nastavit će se...

Iz dnevnika jednog hodočasnika (neki veće lutalice)

Zazvoni sat. Budi me. Nije to pravi sat već onaj „moj“. Zvoni točno. Kako i ne bi kada već šetrdeset i kusur godina ustajem u isto vrijeme. Provirim kroz prozor, razdanjuje se.

Za desetak minuta sam spreman. Izlazim iz kuće. Za prvu jutarnju šetnju idem na virove. Torba na leđima, sjekrica i škare u rukama. Bacim pogled po krčevini i krećem. Blago svježe, nema oblaka. Tamo prema Vrbanji izmaglica. Preko grabika, kroz Ivčinu avliju i eto mene u Kovačiča. Naizgled sve normalno. Prolazim asfaltom uz kuće. Mir. Sve očekujem da će se spuštene rolete pomaknuti, vrata odškrinuti. Iz tog sna prene me pogled na kapiju zavezanu teškim lancima i katancem. Biakup Komarica brekao: „Tugo moja!“

Za petnaestak minuta eto mene na vrh lilajke. Blago oznojen, ni primijetio nisam da sam već skinuo jaknu. Prođoh preko bašče, uz Vujeva, preko njičica. Koristim i škare da skratim granu koja usput zasmeta.

Pojaviše se prve zrake sunca. Evo ih. Dolaze preko bukvičica, gornje njičice, prolaze kroz bujad, spuštaju se u šušanj, pozlate virove. Pravo se razdani. Cijela dolina zasja. Zaokružim pogledom: Vis Lipovac, Šibovi, Vranić, preko Janičara, Duratovaca, prema Sokolinama i još dalje. Tu dolje, na dohvata ruke Podbrđe. Cesta vijuga do škole i dalje do Čaršije kao glista dešnim ruhom Vrbanje sakrivena vrbicima i jošćicama... Onako, zamišljen ja, izgleda raj.

Dio raja je već tu. S kremenika

zazvoni sv. Leopold. Razliježe se taj umilni zvon. Križam se i molim: „Vjerujem u Boga Oca svemogućega“ i završim... uskrstnuće tijela i život vječni“ Nastavljam: „Vjerujem da dolaze bolja vremena, vjerujem u mogućnost suživota, vjerujem da ljubav može oživjeti rodni kraj i ljude u njemu, vjerujem u dobre ljude ma koje boje kože oni bili“.

Samo stotinjak koraka kroz bujad, ostrugu eto mene na visu. Iznad su samo sunce, tri vrane koje poletješe u nebo. Na sve strane proplanci i daljina. Bilice, Baština i Zabrdje kao na dlanu. Ispred mene već ostarjele šljive koje je pokojni tata zadio. Govorio njemu pokojni mi diđ Mato: „Neće šljive na

visu, u vrijeme cvatnje puše vjetar i otrase cvat“. Čini mi se da su ipak kraj puta rodile. Stojim i kao da čujem kašljucanje pušača, čujem kosu kako udara u kamenje. I zvižduk čujem. Ne! Nema tu nikoga. To mi se samo pričinjava. Ostao je samo miris bujadi, ostruge i mahovine.

Spuštam se u selo. Natrag idem kroz Pejaviče. Nikoga ne sretno. Možda još spavaju. U nosu mi već miris kave i znam da ću je popiti kod Kaje Pejavića, a kava nije mi hrana ni piće, već susret dragih osoba, razgovor, posjet, čavrljanje.

I bi tako!

Vaš Mato Kljajčić

ZANIMLJIVOSTI

Rim je imao milijun stanovnika 133. godine prije Krista i postao prvi milijunski grad na svijetu. Danas postoji više od 300 gradova koji imaju više od milijun stanovnika.

Svaki kralj u kartama predstavlja jednog velikog kralja iz povijesti: Pik: Kralj David; Tref: Aleksandar Veliki; Sree: Karlo Veliki i Karo: Julije Cezar

Biblija sadrži otprilike 3 milijuna slova, raspoređenih u više od tisuću poglavlja.

U Bibliji se psi spominju 14 puta, lavovi 55 puta, a zanimljivo je da se domaće mačke uopće ne spominju.

Za pročitati Stari zavjet treba otprilike 38 sati, a za Novi zavjet 11 sati. kada bi čitali glasno, nobičajenom brzinom govora trebalo bi 70 sati i 40 minuta za čitanje cijele Biblije.

Zadnja riječ u Bibliji je Amen.

Imena i imendani

Herbert. Izvorni je oblik imena Heribert i Heriberaht. Sastavnice su mu starovisoko njemačke riječi heri - vojska, veliko mnoštvo i beraht - sjajan, slavan. U praksi ime dobiva više oblika: Berti, Berto, Hero, Herko, Heribert; a u ženskom rodu Herberta, Berta, Bertica, Hera, Herica, Herka i slično.

U kalendaru je 16. ožujka spomendan dvojice svetaca imenom Herbert, koji u svom životu i djelovanju nisu međusobno bili povezani. Sveti je Herbert pustinjak živio strogim i svetim životom u mjestu Bois-Villers kod Namura u Belgiji. Umro je godine 1210. Drugi je sveti Herbert, biskup u Kölnu, sin grofa Huga iz Wormsa. Bio je brižljivo odgojen i školovan i vrlo sposoban te je od mladenačkih godina uspješno sudjelovao u političkom i crkvenom životu. Živio je od godine 970. do 1021.

Hijacint. U starogrčkoj se mitologiji Hijacint (Hijakinthos) zvao lijepi sin spartanskoga kralja Amikla i bio je miljenik Apolona. Kad je Apolon - nastavlja mitska priča - s Hijacintom vježbao bacanje diska, ljubomorni bog blagog vjetra Zefir, skrene disk na mladića i on pogine. Apolon zatim stvori od Hijacintove krvi cvijet hijacint (zumbul). Hijacint je i žućkasto crvena vrsta minerala, poznati i skupocjeni dragi kamen. Uz ime Hijacint susrećemo i skraćeno Jacinta, Jaca. Muški je oblik Hijacint rijetko ime.

Sveta Hijacinta (Jacinta) ima spomendan 30. siječnja, iako ćemo je – zbog konkurencije poznatijih svetaca – malo kad zateći u pučkom kalendaru. Život joj je bio zanimljiv, buran i pun obrata. Rođena je 1585. u Viterbu u plemenitaškoj obitelji Mariscotti. Otac je Mark Antonije grof, a majka kneginja iz plemićke loze Orsini. Sjaj i bogatstvo okruživali su malu Klaru (to joj je bilo krsno ime) već od kolijevke. Imućni su joj roditelji priskrbili najbolje odgajateljce, ali je Klara od najranije

dobi bila preko svake mjere nestašna, pustopašna i očarana blještavilom rastrošnog velikaškog života. Sva su joj briga bile zabava i bučna društva. Kad je roditelji nisu mogli uozbiljiti, šalju je, kako je u ta vremena bio običaj bogatih plemića, na "preodgoj" u samostan klarisa u Viterbo. Ali ni pedagogija redovnica nije pomogla. Klara se vratila kući i nastavila veseli i bezbrižni život, počela se mijenjati kad se zaljubila u mladoga grofa Capiruccija, koji je k njima dolazio na zabave. Bila je uvjerena da dolazi zbog nje, da će se njome oženiti. No grof odabire njezinu mlađu sestru Hortenziju. Klaru je to potreslo i na smrt uvrijedilo. Postala je tužna, razdražljiva, povučena, nenasna svojoj okolini. I sad je, po drugi put, sama poželjela poći u samostan. Zaželjela je biti redovnicom, ali opet na svoj način. Pri polaganju zavjeta dobiva redovničko ime Hijacinta. Promijenila je samo odjeću, ni narav ni navike. Od oca je zahtijevala ultimativno: "Iako sam redovnica, želim živjeti kao grofica". Svoj je stan opremila kao u dvorcu, imala je vlastitu kuhinju, odijevala se raskošnije no itko u zajednici. Grofovskim je kćerima i to moglo biti. S drugim bi redovnicama odlazila samo na zajedničku molitvu. Deset godina trajao je taj tobožnji samostanski život. Zajednica je to trpjela iz obzira prema uglednoj, utjecajnoj i bogatoj obitelji Mariscotti. A onda je Hijacinta iznenada oboljela. Zatražila je svećenika i zaželjela se temeljito ispovjediti. On je stavlja pred odluku: ili se vratiti k obitelji ili započeti ozbiljan redovnički život. Izabrala je ovo drugo. I otada je velikom upornošću počela živjeti redovnici primjerenim životom. Dobrovoljnom pokorom nastojala je zadovoljiti za sve propuste, a djelima dobrote nadoknaditi sablazni koje je uzrokovala svojoj zajednici. Pomalo je zagospodarila

sama sobom, rasla u ozbiljnoj pobožnosti, osobito prema Euharistiji i Mariji. Kao drugi čovjek umrla je dvadeset godina poslije svojega obraćenja, 30. siječnja 1640. Sav je svoj život opisala u sačuvanom dnevniku.

U kalendaru je 17. kolovoza i sveti Hijacint, poljski dominikanac. Djelovao je u 13. stoljeću, u Poljskoj i u okolnim slavenskim narodima, vrlo štovan u Krakovu. Poljaci ga zovu Jacek. Još su u kalendaru 11. rujna zajedno sveti Prot i Hijacint, rimski mučenici u 3 st.

Hilarije je ime od grčke riječi hilários, odnosno latinske hilarius, a znači radostan, veseo. Oblici su mu i Hilari, Hilko, Hilarija, Hila, Laro, Lara. No češći je prevedeni oblik ovoga imena: Radovan, Rade, Rajko, Rašo i slično, sve do Obrad. (usporedi: Veseljko). U kalendaru je sveti Hilarije 13. siječnja. Bio je biskup u gradu Poitiersu. Nosi naslov crkvenog naučitelja, što znači da je bio značajni crkveni i teološki pisac. Rođen je godine 315. u Francuskoj, kršten u 30. godini, a biskupom je postao u 35. Veliki duhovni borac protiv krivovjerja (arijanizma). Pretrpio je mnoga prognanstva i zlostavljanja. Umro je godine 367. Još je jedan sveti Hilarije, papa, 28. veljače. Živio je u 5. stoljeću. Kad veljača ima 29. dana, onda mu je spomendan u taj dan, jer je to točan dan njegove smrti godine 468..

Nastavit će se...

Piše: fra Juro Marčinković

Vi pitate, fra Juro odgovara

Terapija svojom krvnom otopinom.

Uzmite pet malih tamnih bočica s kapaljkom za davanje kapi u nos ili uho. Možete ih kupiti u svakoj ljekarni. Pri svakoj pripremi bočice dobro operite, osušite da ne budu vlažne, odnosno da ne bude ni kapi vode! Radite uvijek čistim, dezinficiranim rukama.

U svaku bočicu ukapajte po 99 kapi tridesetpostotnog alkohola, tako da u svima bude jednaka količina.

Bočice označite brojevima od 1 do 5. U bočicu broj 1 stavite jednu kap svoje krvi i deset puta je dobro protresite te svaki put udarite bočicom o tvrdu podlogu, ali pazite da se pritom ne razbije – najbolje je da stavite ručnik na stol pa udarite preko njega. Budući da krv mora uvijek biti svježja, malo se ubodite dezinficiranom iglom i stavite samo jednu kap, i to samo u prvu bočicu!

U bočicu broj 2 dodajte jednu kap iz bočice broj 1. Sada bočicu broj 2 dobro protresite deset puta i svaki put dobro udarite njome o tvrdu podlogu.

U bočicu broj 3 dodajte jednu kap iz bočice broj 2. Bočicu broj 3 dobro protresite deset puta i svaki put dobro udarite njome o tvrdu podlogu.

U bočicu broj 4 dodajte jednu kap iz bočice broj 3. Bočicu broj 4 dobro protresite deset puta i svaki put udarite njome o tvrdu podlogu.

U bočicu broj 5 dodajte jednu kap iz bočice broj 4. Sada bočicu broj 5 dobro protresite deset puta i svaki put udarite njome o tvrdu podlogu.

Sadržaj bočica od broja 1 do broja 4 proljite, a upotrijebite samo bočicu broj 5. Iz te bočice pet puta tjedno stavite po jednu kap na jezik ili ispod njega i držite što je moguće dulje u ustima. To ponavljajte šest tjedana, svaki tjedan pet puta po jednu kap! Ostatak proljite.

Nakon šest tjedana terapije boči-

com broj 5, ponovite postupak, ali sada umjesto pet bočica, uzmete sedam bočica. Kap krvi mora biti uvijek svježja – malo se ubodete dezinficiranom iglom i stavite samo jednu kap, i to samo u prvu bočicu!

Sada prvih šest bočica (s oznakama 1-6) proljite i upotrijebite samo bočicu broj 7. Iz te bočice dvaput tjedno uzmete po pet kapi, stavite ih na jezik ili ispod njega i držite što je moguće dulje. Ponavljajte to šest tjedana. Ostatak proljite.

Nakon šest tjedana terapije bočicom broj 7 ponovite postupak pripreme kao što je već opisano, ali sada s devet bočica. Bočice s oznakom 1-8 proljite i trošite samo bočicu broj 9. Terapija traje šest tjedana. Dvaput tjedno stavljajte na jezik po pet kapi i ostavite u ustima što je moguće dulje.

Nakon šest tjedana terapije bočicom broj 9, ponovite proceduru pripreme, ali sada s deset bočica. Prvih devet bočica (od broja 1 do 9) proljite i upotrijebite samo bočicu broj 10. Terapija traje šest tjedana. Svaki tjedan stavite dvaput po pet kapi na jezik ili ispod njega i zadržite što je moguće dulje. Terapija je gotova.

Terapiju sam iskušao i vrlo je djelotvorna kod neurodermatitisa, ali jednako tako i kod astme te slabe imunosti. Napominjem, potrebno je strogo se pridržavati postupka pravljenja i uzimanja kapi! Nemojte zamijeniti brojeve bočica ili redosljed davanja kapi u bočice ili stavljati jednu kap u jednu, a dvije u drugu itd.! Ako niste kadri to sami napraviti, prepustite postupak nekom drugom tko će vam pomoći ili liječniku.

Kožne bolesti, alergije.

Tuširanje. Navečer prije spavanja treba se tuširati naizmjenično hladnom i toplom vodom, a završava se hladnom.

Kupajte se što više u moru i dobro osunčajte u hladu. Nikako se ne smijete zadržavati na suncu. Osobito je opasno ako se presunčate na jakom suncu. Zbog štetnih ultraljubičastih zraka sunčanje se svim ljudima preporučuje samo prije podne, do 11

sati i poslije podne, nakon 16 sati.

Uvarak od hrastove kore (Quercus cortex).

Uzmite pregršt kore bilo kojega hrasta, a najbolje lužnjaka (*Quercus robur*) ili kitnjaka (*Quercus petraea*), skuhajte je u vodi (vri pola sata na laganoj vatri), pustite da se ohladi, procijedite pa dodajte pri kupanju ili tuširanju, ali ne u toploj, nego samo u hladnoj vodi. Stavljajte i obloge od toga uvaraka.

Oruj-2. To je moja krema, djelotvorna kod neurodermatitisa, ali i drugih kožnih bolesti. Njome namazani dijelovi kože ne smiju se izlagati jakom suncu. Sastoji se od masti muškoga jareta, mladoga voska, ljekovitih biljaka i čistih ulja ljekovitih biljaka. Zasad se može dobiti samo kod mene.

Stres.

Izbjegavajte stres i ljutnju, puno šetajte i bavite se laganim sportom.

Prehrana. Izbacite iz jelovnika slatko, masno, suho meso i kobasice, salame, svinjsko i sva masna mesa. Dopušteno je samo kuhano meso i pileтина bez kože. Ne smiju se piti nikakva gazirana pića.

Svakako treba otići liječniku i ispitati na koja je jela pacijent alergičan. Osim toga, nužno je svaki dan voditi dnevnik, pisati što se pojedelo i na što se javila alergija. Ako se pojedje nešto što se ne smije, u kratko vrijeme ili najkasnije za nekoliko sati stanje će se pogoršati.

Ne smiju se jesti jaja i proizvodi s jajima, luk, češnjak, pohano, grah, grašak, paprika, bijeli kruh, ništa slatko, a osobito je štetan sladoled.

Dopušteno je samo piti navedeni čaj i običnu prirodnu vodu, a na dan se mora uzeti 2-3 litre tekućine. Od voća su dopušteni samo jabuka, banana, ananas, mango i papaja.

Od riba se smiju jesti samo kuhana pastrva i plava morska riba.

Od mliječnih proizvoda može se jesti samo svježiji mladi sir i kozje mlijeko.

Nastavit će se...

Špilja Vjetrenica - mistični svijet

Vjetrenica je najveća i najpoznatija špilja u Bosni i Hercegovini, zaštićeni spomenik prirode i turističko odredište u jugoistočnom dijelu Hercegovine. Smještena je na zapadnom rubu Popova polja, u općini Ravno. Od grada Mostara udaljena je 80 km, a 12 od mjesta Slano na obali Jadranskog mora (Republika Hrvatska). Ukupno je otkriveno oko 6.700 metara podzemnih kanala. Speleološke posebnosti Vjetrenice su specifična ljepota bogata stalaktitima i stalagmitima i drugim špiljskim ukrasima, prostrani hodnici i dvorane, koji su dobili nazive po sličnosti s predmetima ili zbijanjima: Vilino gumno, Pjati (tanjuri), Zlatna dvorana, Slon, Orgulje, Zavjesa, Hajdučki stol (navodno su se tu skrivali hajduci) te bogat hidrografski svijet s brojnim jezerima, nekoliko vodopada, više stalnih potoka i na desetke manjih povremenih, koji teku raznim smjerovima. Ispitivanja su dokazala da je špilja, svojim podzemnim vodotocima, povezana s Jadranskim morem. Osobito je zanimljiva pojava snažnog vjetra na ulazu kao i osjetno strujanje zraka na nekoliko mjesta u unutrašnjosti. Vjetrenica je podjednako zanimljiva u ekološkom, geomorfološkom i ekonomskom smislu, a istovremeno ona je i jedan snažni izvor identiteta širega područja Bosne i Hercegovine. Zaštićeni je spomenik prirode od 1950. godine, a 1981. proglašena je geomorfološkim rezervatom prirode.

Vjetrenicu karakterizira iznimno bogat špiljski svijet, u kojem je zabilježeno više od 200 različitih životinjskih vrsta, od kojih više od 90 troglobionata (životinja potpuno prilagođenih na život u podzemlju), što je čini prvom u svijetu po bioraznolikosti. Njih 37 je prvi put pronađeno i opisano upravo u ovoj špilji. Veliki je broj uskih endema, te 15 stenoendema. Unutrašnja temperatura zraka je 11,4°C, a vode 11,3°C

Prvo navođenje Vjetrenice kao zanimljivog špiljskog fenomena zabilježio je Plinije Stariji (23.-79.) u djelu "Historia naturalis", 77. godine po. Kr. Najveća otkrića vršio je češki speleolog Karel Absolon u vremenu od

1912. do 1914. dok ju je prvi znanstveno opisao beogradski istraživač Mihajlo Radovanović 1929. Kasnija istraživanja rađena su u sklopu zajedničkog projekta uređenja Vjetrenice, koji su izveli speleološko društvo "Bosansko-hercegovački krš" i nekadašnji bh. privredni gigant "Energoinvest" iz Sarajeva od 1958. do 1961. Najcjelovitiji paleontološki opis špilje uradio je Mirko Malez 1969. Novu topografsku kartu područja izradio je SO "Velebit" iz Zagreba i drugi klubovi poput Mosora iz Karlovca 2002. Od 2002. svake godine se održavaju speleološki kampovi, a krš Popova polja je predmet modernih vrjednovanje krškog krajolika.

U Vjetrenici je do sada pronađen čitav niz zanimljivih paleontoloških nalaza, među kojima se izdvajaju cjelovit kostur leoparda (*Panthera pardus*), pronađen 1968. godine (nalaz South West Caving Cluba), te više djelomičnih nalaza ostataka životinja. Taj cjelovit kostur, kao i još tri djelomična, izvađen je tijekom istraživanja u rujnu 2007. i nalazi se u Zemaljskom muzeju u Sarajevu. Tu su i špiljske slike čija starost je preko 10 000 godina. Mitološka strana Vjetrenice je izuzetno snažna. Stari zapisi govore da su vile igrale i pjevale u špilji, što zapravo predstavlja i njezin

najstariji spomen.

Vjetrenica je bila elektrificirana u dužini od 1 050 metara, uređeno je 1 730 m staze, a otvorena je za turističke posjete od 1964. U posljednjem ratu oprema je posve devastirana. Urađen je projekt moderne elektrifikacije niskonaponskom strujom, od čega je realizirano, uz pomoć Federalnog ministarstva okoliša i turizma, 300 m rasvjete. Tako je Vjetrenica u proljeće 2010. ponovno otvorila vrata turistima.

Pokrenuta je web stranica, pa kulturni susreti u Vjetrenici, štampana prigodna poštanska marka te su u domaćoj produkciji urađena dva dokumentarna filma.

Na prijedlog Akademije znanosti i umjetnosti Bosne i Hercegovine Vjetrenice je kandidirana za UNESCO-ov popis prirodne baštine. Za uvrštavanje u ovaj popis potrebno je riješiti više pitanja kao što su prevrednovanje statusa Vjetrenice, obnova ratnih oštećenja, onemogućavanje zagađenja špilje i osnivanje tijela koje bi se brinulo o Vjetrenici.

Također, Vjetrenica je upisana na Smaragdnu mrežu (Emerald network), nakon što je BiH pristupila Bernskoj konvenciji.

www.vjetrenica.ba

Klarise - život u molitvi i siromaštvu

Samostan klarisa u Brestovskom

Brestovsko je malo mjesto u općini Kiseljak. Župa je nastala odvajanjem od fojničke župe 1851. godine kao mjesna kapelanija i od tada ima matice. Župom je proglašena 1853. imala je skromnu kuću u Kazagićima i drvenu crkvu u Medovićima. Od 1856. do 1878. u župnoj kući bilo je i sjedište apostolskog vikara. U podmetnutom požaru 1878. izgorjela je župna kuća i dragocjeni arhiv Apostolskog vikarijata. Godine 1883. podignut je novi župni stan, ali ne više na starom mjestu, već je bliže prometnice Sarajevo -Travnik. Gradnja nove crkve pored župne kuće započela je 1885, a završena 1891. Zvonik je izgrađen 1893. po nacrtu Josipa Vančaša. Crkva je proširena 1965, a 1990. je temeljito obnovljena. Ovdje je bila i osnovna škola o kojoj postoji pisani trag 1854. Na području župe je Milodraž, mjesto na kojem je, fra Anđeo Zvizdović od sultana dobio ahd-namu (povelju), kojom je franjevcima i katolicima omogućen opstanak pod turskom vlašću. Tu je 2003. podignuta kapela u spomen fra Anđelu Zvizdoviću. Tijekom Domovinskoga rata muslimanske

snage su granatiranjem oštetile crkvu, a mnogi župljani su protjerali. Brestovsko je 1991. imalo preko 2 500 vjernika. Sada ih je nešto malo više od 1 800. Patron župe je Mala Gospa. Brestovsko nam je zanimljivo po samostanu klarisa.

Samostan sv. Klare u Brestovskom, na prijedlog Franjevačke provincije Bosne Srebre, utemeljen je u lipnju 1989. godine. Četiri sestre iz samostana Klarisa u Splitu došle su u listopadu 1988. i boravile u Franjevačkoj zajednici u Visokom do završetka izgradnje samostana u Brestovskom. Samostan je izgrađen na lijepom brežuljku po projektu arhitekta Vinka Grabovca u blizini župne crkve.

Utemeljiteljica ovoga reda je sv. Klara (1193.-1253.) Rođena u Asizu. Pripadala je asiškom plemstvu. Dirnuta propovijedanjem i načinom života sugrađanina Franje, 1212. godine izabire redovnički život u djevičanstvu, poslušnosti, siromaštvu i klauzuri. Bila je vjerna Franjina sljedbenica, posebno odana "svetom siromaštvu". Klari su se pridružile mnoge djevojke, uz

njezine dvije sestre i majka. Pošto se red širio Klara je napisala Pravilo koje je potvrdu dobilo 9. kolovoza 1253., tri dana prije Klarine smrti. Sv. Klara je, kao prva franjevka - suradnica sv. Franje, svojim sestrama ostavila u baštinu izvornu franjevačku duhovnost. Danas u svijetu ima preko 20 000 sestara klarisa. U Bosni i Hercegovini je samo jedan samostan u Brestovskom, a u Hrvatskoj su tri: u Splitu, Zagrebu i Požegi.

Red je klauzarno-kontemplativni (lat. claudere – zatvoriti i lat. contemplari – razmatranje, duboko poniranje mislima). Izvor i snaga njihova života je euharistija, časoslov, osobna molitva i sakramenti. Njihovi zavjeti su dragovoljno prihvaćanje življenja u siromaštvu, čistoći i klauzuri. Sestre kažu: siromaštvo nas štiti od navezanosti na stvari i navike. Poslušnost nas osposobljava bolje oslušivati glas Božji i slijediti ga. Čistoća nas uči potpuno se staviti na raspolaganje Bogu i bližnjemu. Klauzura je za sv. Klaru i sestre bio izdvojeni prostor za susret s Bogom, pa je klauzura i za nas mjesto i prostor u kojem nas Bog dariva, u kojem Boga prihvaćamo, u kojem smo zajedno, u kojem se Bogu intenzivno otvaramo i u kojem nas Bog na poseban način prožima. Kroz franjevačku karizmu produbljuju i usavršavaju način življenja evanđelja i nasljedovanja Isusa Krista, a isto tako u njihovim molitvama ima mjesta za sve potrebe svijeta.

Biti otvoren za Boga znači biti otvoren i za ljude. Iako žive u klauzuri - ne napuštaju kuću (samo iznimno), to ne znači da ne kontaktiraju s ljudima. Mnogi ih posjećuju, razgovaraju s njima iznoseći im svoje svakodnevne brige. Sestre ih strpljivo saslušaju, razgovaraju i uključe njihove potrebe u svoje molitve.

Sestre za nedavna rata nisu napuštale samostan. U vrijeme najžešćih granatiranja ustrajno su molile. Zgrada je, istina oštećena, ali nitko nije stradao iako je samostan bio sklonište za mnoge što su kod sestara našli utočište.

Sestre sv. Klare su obilježile jubilaru 800-tu obljetnicu reda. U Brestovskom je proslava obljetnice zatvorena svečanom euharistijom na blagdan sv. Klare 11. kolovoza 2013. Misu je predslavio provincijal Franjevačke provincije Bosne Srebrene fra Lovro Gavran u koncelebraciji s provincijalom Hercegovačke franjevačke provincije fra Ivanom Sesarom i tridesetak svećenika. Slavlju zatvaranja Jubileja nazočile su brojne redovnice predvođene s. Ivankom Mihaljević, predsjednicom Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarića u Bosni i Hercegovini i provincijalkom Školskih sestara franjevki Bosansko-hrvatske provincije. Provincijal je zahvalio Bogu na daru sv. Franje i sv. Klare, koji su slijedili Isusa Krista u potpunom siromaštvu. Potaknuo je sestre da i dalje mole za cijelu Crkvu, sveće-

nike, redovnike, redovnice, narod i za našu domovinu. Izrazio je radost zbog prisutnosti ove kontemplativne zajednice sestara klarisa u našem narodu. Sestre klarise, po primjeru sv. Klare, nastoje ostati vjerne svom izvornom pozivu i svojoj izvornoj karizmi: služiti Bogu i Crkvi u klauzuri i bez ikakva vlasništva, moleći, posteći i žrtvujući se za sve ljude u nevolji, ne oslanjajući se ni na što osim na

Boga. „Svojim životom, skrivenim u Kristu, vi nas evangelizirate i podsjećate da mi pripadamo Gospodinu i živimo za Gospodina i da samo tako možemo živjeti za druge“, istaknuo je provincijal.

Posjetite Brestovsko, iako malo mjesto, imate što vidjeti i doživjeti povijesno, suvremeno, a posjećujući samostan i upoznavajući život klarisa, i duhovno.

Luca Koroman

Naši darovatelji

Za Glasnik

1.	Ivo Stipanović	10 KM
2.	Pile Josipović	20 EUR
3.	Ilija Topalović	20 KM
4.	Stipo Topalović Gacko	10 KM

5.	Ivan Josipović	40 HRK
6.	Alojz Jukić (Matin)	100 HRK
7.	Josip Jakić	15 KM
8.	Manda Marić	10 EUR
9.	Marko Topalović- Brzi	20 KM

U KSA

1.	Ilija Stipić	10 KM
2.	Pero Josipović – Jure	50 EUR
3.	Dušanka Tepić	10 KM
4.	Maruša (Marka) Jakić	10 KM
5.	Marko Petrušić – Mate	20 EUR

6.	Mijat Zeba Cecavin	10 EUR
7.	N.N.	10 EUR
8.	Miroslav Bjelobrk	5 EUR
9.	Drago Dimitrović	10 KM
10.	Marko Stipić	30 EUR

Za Spomen obilježje

1.	Ivica (Jakova) Topalović	30 EUR
----	--------------------------	--------

Za crkvu Sokoline

1.	Manda Budimir	50 EUR
----	---------------	--------

Naši darovatelji

Za crkvu Kotor Varoš

1.	Ivan Kljajić	20 EUR
2.	Marko Pranjić Lola	200 HRK
3.	Marko i Julijana Topalović	100 KM
4.	Stipo Kuzek	50 EUR
5.	Juro Grgić	50 EUR
6.	Zlatko i Jelica Bujdo	200 HRK
7.	Anto Petrušić Cestar	20 KM
8.	Josip Josipović-Zoljo	100 EUR
9.	Jakov Marković	100 EUR
10.	Kata Stipić	50 EUR
11.	Ljuban Juranović	50 EUR
12.	Pero Josipović Čelin	50 EUR
13.	Stipo Marković Stipe	50 EUR
14.	Anto Kljajić	10 EUR
15.	Ivo Zeba	30 KM
16.	Kristijan Barišić	300 HRK
17.	Marko Šimunović	400 HRK
18.	Manda Marić (Lukčina)	50 EUR
19.	Pile i Mara Grgić	50 EUR
20.	Niko i Peja Barbarić	100 EUR
21.	Tomo Grgić - Jozin	100 KM
22.	Zlata Gajić	50 KM
23.	N.N.	50 EUR
24.	Ivan i Kata Šimunović	50 EUR
25.	Stipo Topalović Ilije	100 KM
26.	SIM Tehnika	1.000 KM
27.	Ivan Šimunović Cvičko	100 EUR
28.	Anto Topalović Ante - Čada	50 EUR
29.	Zorka Glavaš	50 KM

30.	Mato Pranjić Jure	100 EUR
32.	Anto Andrijević	50 EUR
32.	Luka Pranjić (+Ilije)	100 EUR
33.	Darko Fortuna	50 KM
34.	Ana i Željko Tomić	50 EUR
35.	obitelj Kljajić Jozef	90 EUR
36.	Grgić Luka Ivo	50 KM
37.	Slavo Petrušić Toinov	50 EUR
38.	Tomislav Jeličić	100 EUR
39.	Ivica (Jakova) Topalović	30 EUR
40.	Augustin Vidović	50 EUR
41.	Marko (Ilije) Grgić	50 EUR
42.	Stipo Vardić	100 EUR
43.	Jela Mandić	50 KM
44.	Mira Kovš	100 CHF
45.	Antonija Kovač	100 KM
46.	Nikolaus i Antonija Pečenik	100 KM
47.	Marko Zeba	100 EUR
48.	Anđelko Jelušić	115 EUR
49.	Marko i Višnja Ivić	50 EUR
50.	Jako Jelušić	50 EUR
51.	Mato (Vida) Šimunović	40 EUR
52.	Nikica Barišić	50 EUR
53.	Mato (Miše)Vujeva	20 EUR
54.	Lucija Furjanić	\$1000 AUD
55.	Marko Jurić	100 EUR
56.	Mijat Zeba Cecavin	100 EUR
57.	Marinko Marković	50 EUR
58.	Anto (Ante) Topalović	50 EUR

U KSA

1.	Perka Grgić	20 EUR
2.	N.N.	10 EUR
3.	Zeba Josip	80 KM
4.	Zeba Josip	100 EUR
5.	Luca Barišić	100 HRK
6.	Ivka Šimunović	10 KM
7.	Manda Marić (Lukčina)	120 HRK
8.	Mara (Ilije) Marić	10 EUR
9.	Marko Pezerović	50 KM
10.	Ivo Stipanović -Marka	20 EUR
11.	Zlata Gajić	100 KM
12.	Ruža Prajz	10 KM

13.	Nada Tepić	20 KM
14.	Manda Marić	100 HRK
15.	Josip Jakić	20 EUR
16.	Hrvati Koruške Vilach	610 EUR
17.	Hrvati Koruške Vilach	100 HRK
18.	od prodaje kolača žene KV župe	483 KM
19.	Jela Marić	200 HRK
20.	Augustin Vidović	70 EUR
21.	Ivo Ivić	100 EUR
22.	Anto Bilanović Jakova	20 EUR
23.	Ljubica Čolić	50 EUR

Zimski kolač s suhim voćem

Sastojci:

- 3 jaja
- 200 gr šećera
- 2 dcl ulja
- 2 dcl gustoga jogurta
- 300 gr brašna
- pola peciva
- prstohvat soli
- vanilin šećer
- 200 gr suhog voća po želji
- naribana kora limuna
- naribana kora narande

Priprema:

Umutiti jaja sa šećerom i vanilnim šećerom, dodati ulje i jogurt zatim brašno sa pecivom i malo soli, dodati korice limuna i narande i na kraju dodati isjeckano suho voće. Peći na 200 oko 30-35 minuta...!! Na kraju po želji posuti obilno šećerom u prahu

Obavezno dodati naribanu limunovu i narandinu koricu jer od njih kolač dobije divan miris i neodoljiv ukus i idealan je za snježne zimske dane.

Pašteta od piletine

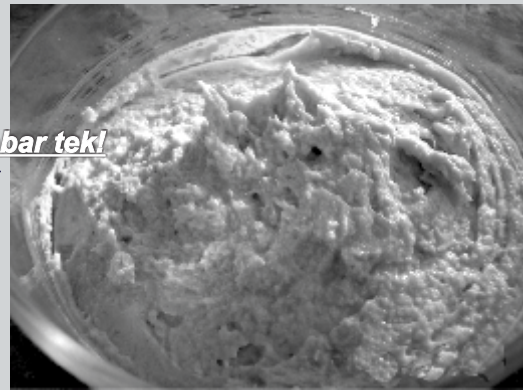
Skuhati jedno pile težine od 2 do 2,5kg. Kad se skuha očistiti meso od kosti, dodati glavicu crvenog luka, 250 g majoneze, 200 g senfa, 2 skuhana jaja, mljevenog papra, soli i Vegete po ukusu.

Sve samljeti i napraviti paštetu.

U slast!

Dobar tek!

HUMOR.HUMOR.HUMOR.HUMOR.

Sudac: – Tuženi, zašto niste zlatni prsten, koji ste našli, predali u nalazni ured, nego ste ga zadržali?

Tuženi: – To nije bilo potrebno, gospodine suče. Zar niste pročitali što na prstenu piše? “Zauvijek tvoj”.

Majka se ljutila na svoje dijete: “Ti si veliki nevaljalac. Što god ti kažem na jedno uho primiš, a na drugo ti izađe van!” Dijete odgovori: “Zar sam ja kriv što imam dva uha?”

Malo prije nego je učiteljica počela pregledavati zadaće, učenik zapita učiteljicu: – Učiteljice, može li netko biti kažnjen za nešto što nije učinio?

Učiteljica je odgovorila: – Jasno da ne može.

– Divno! – kliknuo je učenik.

– Ja nisam napisao domaću zadaću.

Neki čovjek uđe u vlak s povećim kovčegom. Nakon puno natezanja uspije ga nekako spremiti u pretinac poviše jedne gospođe. – A ako se sruši na mene? – upita žena zabrinuto. Ne bojte se! Unutra nema ništa za razbiti.

Učitelj: – Mravi rade osamnaest sati na dan. Što nam to govori? – Jakov: To nam govori da njihov sindikat malo vrijedi.

HUMOR.HUMOR.HUMOR.HUMOR.

 Nema raja bez rodnoga kraja!

